

O'YIN TERAPIYASI HAQIDA UMUMIY MA'LUMOT

Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna

Toshkent amaliy fanlar Universiteti "Psixologiya"

kafedrasida o'qituvchisi

Tojiboyeva Mahdiya Toxir qizi

Pedagogika fakulteti Psixologiya yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida va maktablarda o'yin terapiyasini qo'llash masalalari dolzarb masalalardan biri bo'lib, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida va maktablarda bolaning rivojlanishi va tarbiyasida alohida rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: O'yin terapiyasi, bola, bolaning shaxsiyati, shaxs sifatida, munosabatlar, o'yin jarayonida

O'yin terapiyasi asosan bolalar uchun qo'llaniladi. Buning sababi shundaki, bolalar o'z his-tuyg'ularini qayta ishlay olmaydilar yoki ota-onalarga bildira olmaydilar. Malakali terapevt bolaning muammolarini kuzatish va tushunish uchun o'yin vaqtdan foydalanishi mumkin. O'yin terapiyasi psixologlar va psixiatrlar kabi turli litsenziyaga ega ruhiy salomatlik mutaxasislari tomonidan qo'llaniladi. Bundan tashqari, o'yin terapiyasi assotsiyatsiyasi litsenziyalangan ruhiy salomatlik mutaxasislari, maktab maslahatchilari va maktab psixologlari uchun maxsus o'quv dasturlari va kengaytirilgan ma'lumotlarni taqdim etadi. Professional Play Therapy International tashkilotiga ko'ra, o'yin terapiyasiga yuborilgan bolalarning 71 foizi ijobiy o'zgarishlarni boshdan kechirishi mumkin. O'yin terapiyasi barcha yoshdagi odamlarga foyda keltirishi mumkin bo'lsa-da, u odatda 3 yoshdan 12 yoshgacha bo'lgan bolalarda qo'llaniladi. O'yin terapiyasi turli vaziyatlarda foydali bo'lishi mumkin:

1. Tibbiy muolajalar, surunkali kasalliklar;
2. Rivojlanish kechikishi yoki o'rganishdagi qiyinchiliklar
3. Maktabdagi muammoli xatti-harakatlar
4. Ajralish yoki yaqin oila-a'zolarining o'limi kabi muammolar
5. Tabiiy ofatlar yoki travmatik hodisalar
6. Uydagi zo'ravonlik yoki beparvolik
7. Ovqatlanish va hojatxonaning buzilishi
8. Diqqatning yetishmasligi

O'yin terapiyasi quyidagicha qo'llaniladi: yoshi va rivojlanish bosqichiga qarab bolalar kattalarniki kabi til ko'nikmalarga ega emaslar. Ular nimani his qilganligini ko'p hollarda kattalarga ayta olmaydilar. Kattalar ham bolaning og'zaki va og'zaki

bo'lmagan signallarini noto'g'ri talqin qilishlari mumkin. O'yin orqali bolalar dunyoni va uning o'rnini tushunishni o'rganadilar. O'yinchoqlar ramz sifatida harakat qilishi va ko'proq ma'noga ega bo'lishi mumkin. Bola kattalar dunyosida o'zini yetarli darajada ifoda eta olmaganligi sababli, terapevt bolani o'z dunyosiga kiritadi. Mashg'ulotlar odatda 30 daqiqadan bir soatgacha davom etadi va haftada bir marotaba o'tkaziladi. Qancha seanslar kerak bo'lsa, bolaga va bu turdagi terapiyaga qanchalik jovob berishiga bog'liq. Terapiya individual va guruhlarda o'tkazilishi mumkin. O'yin terapiyasi direktiv yoki direktiv bo'lmagan bo'lishi mumkin. Direktiv yondashuvda terapevt mashg'ulotda ishlatiladigan o'yinchoqlar yoki o'yinlarni ko'rsatishda yetakchilik qiladi. Terapevt o'yinni aniq maqsad bilan boshqaradi. Direktiv bo'lmagan yondashuv kamroq kuzatiladi. Bola o'yinchoqlar va o'yinlarni o'z xohishiga ko'ra tanlashi mumkin. Terapevt diqqat bilan kuzatadi va kerak bo'lganda ishtirok etadi. Mashg'ulotlar bola o'zini xavfsiz his qiladigan joyda o'tkazilishi kerak. Terapevt quyidagi usullardan foydalanishi mumkin:

1. Ijodiy vizualizatsiya
2. Hikoya
3. Ro'l o'ynash
4. O'yinchoq telefonlar
5. Qo'g'irchoqlar, yumshoq o'yinchoqlar va niqoblar
6. San'at va hunarmandchilik anjomlari
7. Suv va qum
8. Turli xil shakllar
9. Raqs, ijodiy harakat va musiqiy parchasi

O'yin terapiyasiga quyidagilarni misol qilib keltirish mumkin: Terapevt vaziyatga qarab bolani muayyan o'yin usullariga yo'naltiradi. Terapevt bolani bilish va uning muammolarini hal qilishda yordam berish uchun o'yin terapiyasidan foydalanishi mumkin bo'lgan ko'plab usullar mavjud. Misol uchun, terapevt bolaga qo'g'irchoq uyi va ba'zi qo'g'irchoqlarni taklif qilishi mumkin. Ulardan ba'zi muammolarni hal qilishni so'rashi mumkin. Bu terapevtning bolaning fikrlash jarayonini tushunishi uchun bola rasm chizish yoki chizish paytida savollar berish kabi oddiy bo'lishi mumkin. Yoki muammoni hal qilish, hamkorlik qilish va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun bola bilan turli xil o'yinlarni o'ynash kerak.

Xulosa:

O'yin terapiyasi- bu psixologik muammolarni aniqlash va hal qilish uchun o'yindan foydalanadigan terapiya. U alohida, ayniqsa bolalarda yoki boshqa muolajalar va dorilar bilan nirgalikda ishlatilishi mumkin. O'yin terapiyasidan maksimal darajada foydalanish uchun o'yin terapiyasi bo'yicha tajribaga ega, litsenziyaga ega ruhiy salomatlik mutaxassisini topish kerak. Bunda pediatr yoki shifokor yo'llanma berishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.Gubanova.N.F. Bolalar bog'chasida o'yin faoliyati. 2-7 yoshli bolalar bilan ishlash uchun.: Mozaika-Sintez. 2015 y.: 128b.

2.Proxorova.G.A. Bolalar bog'chasida ota-onalar bilan o'zaro munosabatlar: amaliy qo'llanma / G.A.Proxorova – M.: 2009 y.: 64b. (Maktabgacha ta'lim va rivojlanish)

3.Ne'matullayeva.S.X. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin terapiyasini qo'llashda innovatsion usullar. Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy Universiteti ilmiy jurnali. 2022.:

4.Nematullayeva.S.X. Maktab tashkilotlarida o'yin terapiyasini qo'llashning psixologik usullari. 2022.:

5.Yoshga bog'liq psixologiya. O'quv qo'llanma M: Rossiya Pedagogika Jamiyati: 1999.: 442b.

6.L.F.Obuxova. Bolalar rivojlanish psixologiya kitobi. Moskva 1996 y.